

Ignasi Garcia i Clavel (Barcelona, 1943) va ser secretari d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya durant el període 2000-2004. Actualment, és director de Seguretat Pública i Relacions Socials de la Sindicatura de Greuges de Catalunya. A més de coordinar el Consell Social de la institució, és responsable, entre més àrees, de la d'Afers Religiosos. Llicenciat en filosofia i lletres, i amb estudis de dret, va ser director general de Serveis Penitenciaris i Rehabilitació entre els anys 1990 i 1999.

—D'on neix la vostra relació amb el sector religiós del país?

—Ve de final dels 60, quan vaig ser el darrer president de Joves d'Acció Catòlica, a l'època que aquesta entitat va entrar en conflicte amb l'episcopat espanyol, presidit llavors per Casimiro Morcillo. Se'ns acusava de resar poc, o de no resar gens, i comprometre'ns massa. Joves d'Acció Catòlica agrupava quatre associacions de joves catòlics, independents, obrers, estudiants i pagesos.

—I la vostra relació amb l'abadia de Montserrat?

—La vinculació, com tantes famílies catalanes, ja ve de petit. La nostra família era obrera i les nostres vacances consistien a anar uns quants dies a Montserrat, en una cel·la. Fins i tot vaig intentar entrar a l'escolania, però no vaig passar la prova de veu.

—En quines circumstàncies coneixeu Cassià Maria Just?

—El 67 començo a tenir una vinculació forta amb la persona de l'abat, Cassià Maria Just, que havia estat escollit el desembre de l'any anterior. Aquell 67 neix un intent d'aglutinar moviments d'església sota les sigles SAC, Secretariat d'Apostolat Laical, amb gent com l'arquitecte Josep M. Martorell, l'advocat Josep Maria Gasch i Josep M. Piñol, que després fundà Acció Solidària contra l'Atur, que va presidir Cassià M. Just. L'abat també va voler que formés part de la Comissió Abat Oliva, presidida per Josep Benet, l'encarregada dels actes d'entronització de la Mare de Déu de Montserrat com a patrona de Catalunya. Volia que hi hagués gent jove.

—Com el veien, els bisbes de l'època, aquest secretariat?

Cassià Maria Just, l'abat que el 1970 va permetre la tancada d'intel·lectuals al seu monestir, va morir el dia 12 de març, a 81 anys d'edat. Ignasi Garcia i Clavel, ex-secretari d'Afers Religiosos de la Generalitat, era un bon coneixedor de la seva persona.

“L'abat Cassià M. Just incomodava molts bisbes”

—Depenia del bisbe. Va ser molt ben vist per Josep Pont i Gol, arquebisbe de Tarragona, i no va ser acceptat per Marcelo González Martín, el bisbe de Barcelona que havia substituït Modrego. La meua relació amb Cassià Maria Just comença aquí. Vaig mantenir periòdicament relacions amb ell, perquè com a coordinador d'aquesta agrupació de moviments vaig encetar un seguit de relacions amb el nunci apostòlic, Luigi Dadaglio, que ho va ser des del 1967 fins al 1980. Jo explicava puntualment al pare abat els meus contactes amb els bisbes. Perquè tenia una sensibilitat extraordinària per la gent que respirava concili Vaticà II. Dadaglio va ser la persona que va fer un tomb a l'episcopat franquista. Franco, com se sap, era qui presentava a Roma el nom de sis bisbes i finalment triava entre els tres bisbes que, dels sis, havia escollit el Vaticà. Un escàndol. El nunci, preveient que el franquisme no duraria sempre, va proposar-se de renovar l'episcopat, que fossin d'un altre tarannà.

—Quina estratègia va utilitzar el nunci?

—Va nomenar bisbes auxiliars o coadjutors, amb dret de successió, que no fossin de l'estil franquista. Aquests bisbes no passaven pel sedàs de la terna franquista. Va fer molts nomenaments a tot Espanya. Entraven per la porta del darrere.

—Pel que diu, l'abat de Montserrat tenia interès a renovar l'episcopat espanyol.

—Això és totalment així. Primer, volia que a Catalunya es visqués amb força el postconcili. I, de retruc, si podia influir en l'Església espanyola, molt millor. I a Catalunya, es va aconseguir. Va triomfar plenament l'esperit postconciliar d'obertura. Es va viure amb molta força el concili Vaticà II. Laics i capellans. Un estil de viure el catolicisme molt allunyat del nacionalcatolicisme vigent. I ell va ser un animador i un encoratjador de totes aquelles sensibilitats catòliques que havien fet l'*aggiornamento* de Joan XXIII, d'obrir-se al món i viure al dia.

Cassia Maria Just (1926-2008). Ignasi Garcia i Clavel, ex-secretari d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya, evoca la seva figura i reflexiona sobre la seva acció.

—L'abat Cassia M. Just va ser un problema per a l'episcopat espanyol de l'època?

—Jo diria que, per a alguns sectors de l'episcopat espanyol de l'època, per a les rèmores del passat, va ser incòmode. D'una altra banda, l'estil eclesiàstic vaticà no fa servir aquest llenguatge fresc, directe i lliure que utilitzava. No s'atémoria d'opinar de res i opinava amb la llibertat dels fills de Déu, que deia ell. I, d'una altra banda, era crític amb determinades posicions immobilistes de l'Església, com la moral sexual. Ell era un home del concili Vaticà II, que entenia que l'Església de Déu és poble de Déu en marxa, ara i aquí. El bisbe de Roma, pensava, és el primer bisbe entre els bisbes, però la col·legialitat de tots és fonamental per a fer avançar l'Església i per a respondre als reptes del món modern. Això és Vaticà II pur. I això portava incomoditat i en porta.

—Els abats anteriors i posteriors a Cassia M. Just han mantingut sempre la mateixa actitud?

—Penso que sí. Amb matisos. Els temps històrics no han estat els ma-

teixos. No és igual l'abat Soler que els anteriors. Té uns reptes que l'abat Cassia M. Just no tenia. Però sempre hi ha hagut la consciència que són una mica orientadors, juntament amb els bisbes, de la vida de l'Església en el moment present.

—Els bisbes han acceptat de bon grat el paper que tenen els abats de Montserrat?

—Alguns bisbes han cregut que l'abat no havia d'opinar sobre determinades qüestions. Aquí, alguns. A Espanya, més.

—Sabeu què opinava Cassia M. Just de l'església actual?

—Era conscient que el moment actual no era el moment d'esplendor que hi va haver arran del concili Vaticà II. Que a les esglésies catalanes s'havia acabat imposant una certa atonia que contrastava amb els moments d'esplendor de la seva època. Això ho tenia clar. Ara és una fotocòpia en blanc i negre i abans era una fotocòpia en color.

—Vàreu mantenir-hi sempre el contacte personal que havíeu començat amb ell de jove?

—Sí. Contacte de tipus personal i d'informació periòdica.

—Va trobar encertada la creació, per part del president Pujol, del secretariat d'Afers Religiosos, dependent de Presidència?

—Del tot. Trobava bé, per una banda, que es creés una secretaria que coordinés les relacions amb totes les confessions existents a casa nostra. I per una altra, que el govern català s'adonés de la necessitat d'obrir una delegació a Roma, l'any 2003, atès que a la cúria romana no hi havia eclesiàstics catalans, com temps enrere, a l'època del cardenal Anselm Albareda i el pare Brasó, ex-abat de Montserrat. De veus contra Catalunya provinents de les Espanyes, sempre n'hi ha hagut, al Vaticà. Però abans, quan hi havia eclesiàstics catalans de pes, podien ser contrarestades. La delegació era cultural. Per imposició del govern espanyol no podia ser religiosa. Però Cassia Maria Just pensava que, tot i la limitació, tenir un peu a Roma et permetria de maniobrar. El govern del tripartit la va suprimir.

—Va perillar, com l'abat Escarré?

—Penso que moltes vegades. Però l'època ja no era la de l'abat Escarré i el govern no es va atrevir a expulsar-lo.

—Montserrat ha mantingut ben ferma l'empenta que hi va donar Cassia M. Just?

—En la línia de projecció exterior i de servei, crec que sí. També en la línia cultural. Cassia M. Just va donar-hi un fort impuls, sobretot en l'aspecte del diàleg obert. Penso que estava molt col·loï de les Publicacions de l'Abadia de Montserrat i de la revista *Serra d'Or*.

—Pel que fa a la potència espiritual de Montserrat, es pot comparar la situació actual amb la de Cassia M. Just?

—Les èpoques són diferents. Els monjos no són els mateixos i el moment és un altre. A la seva època hi havia una generació de monjos molt potent i és veritat que, sense desmerèixer els actuals, n'hi havia amb molt de pes, com ara el pare Evangelista Vilanova. Per tant, diria que, pel que fa al perfil de monjo intel·lectualment potent, ara n'hi ha, però en aquella època n'hi havia molts.

Lluís Bonada

“Va tenir interès que l'episcopat espanyol es renovés amb bisbes que no fossin una rèmora del franquisme”